

PROGRAMOVÁ PONUKA NOVEMBER 2021

ROMANO DŽIVIPEN - RÓMSKY ŽIVOT, XIII. ROČNÍK VÝSTAVA SO ZÁŽITKOVÝM VZDELÁVANÍM

9. 11. - 31. 12. 2021

Vernisáž výstavy - 9. 11. 2021 o 13:00

Výstava je súťažnou prehliadkou výtvarných prác detí základných škôl v okresoch Rimavská Sobota, Revúca a Poltár. Cieľom výstavy je podporiť rozvoj fantázie a tvorivosti u detí a súčasne prehĺbiť ich záujem o hmotnú a duchovnú kultúru Rómov. Námetom výtvarných prác sú prejavy rómskej kultúry - život Rómov v minulosti a v súčasnosti, motívy ľudového bývania, kočovania, odievania, vzťah Rómov k hudbe, k remeslám, predstavy o nadprirodzených a rozprávkových bytostiach. Prostredníctvom dotykového prezentačného kiosku sa návštevníci dozvedia o histórii a kultúre Rómov v Gemeri-Malohonte. Súčasťou výstavy je aj výtvarná tvorivá dielňa pod vedením rómskej výtvarníčky Šarloty Bottovej z Hnúšte. Výstava je realizovaná s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR.

SYSEL'

9. 9. 2021 - 30. 1. 2022

Ešte pred 50 – 60 rokmi považovali ľudia na Slovensku syle za všadeprítomných škodcov poľnohospodárskych plodín. Stačilo však niekoľko desaťročí, intenzívna chemizácia v poľnohospodárstve, zmena obhospodarovania krajiny a miznutie vypásaných nízkotrávnatých lúk, a tieto malé spoločenské hlodavce sa u nás ocitli na pokraji vyhynutia.

Výstava prezentuje jedného z najfotogenickejších hlodavcov - sýsľa pasienkového, jeho život, prostredie, ohrozenia, ktorým čelí a opatrenia na jeho pomoc. Prostredníctvom fotografií a dermoplastických preparátov spoznajú návštevníci stavbu jeho tela, spôsob života, vzťah s ľuďmi, jeho domov a ostatné druhy živočíchov a rastlín, s ktorými zdieľa jeden životný priestor. Návštevníci výstavy tiež vyskúšajú, aké je to v sýsľom tuneli a prostredníctvom hier si overia, či spoznajú aj jeho susedov. Výstavu finančne podporil Banskobystrický samosprávny kraj.

RIMAVSKÁ SOBOTA 1271 - 2021

26. 10. 2021 - 28. 2. 2022

Výstava prezentuje 750 rokov existencie mesta Rimavská Sobota. Prvá priama určujúca písomná zmienka o sídle Rimavská Sobota pochádza z roku 1271 a uvádza sa v tvare *Rymoa Zumbota* (Rimavská Sobota). Najstaršia zachovaná písomná zmienka o meste Rimavská Sobota pochádza z roku 1268, kedy sa uvádza v tvare *Zumbothel* (Sobota, Sobotište). Výstava je rozdelená do niekoľkých tematických okruhov, v ktorých je predstavené praveké osídlenie

mesta od obdobia neolitu (6. tisícročie pred Kr.), cez dobu bronzovú a železnú, najvýznamnejšie archeologické nálezy z obdobia stredoveku (keramika, kachlice a sklenené nálezy), obdobie tureckých vojen, obdobie protihabsburských povstaní, cechy a remeslá v meste, ako aj najvýznamnejšie udalosti 20. storočia a k nim viažuce sa zbierkové predmety. Dominantou výstavy je časová os dlhá 10 m, na ktorej sú prezentované najvýznamnejšie dátumy a udalosti z viac ako 750-ročnej existencie mesta Rimavská Sobota. Návštevník výstavy si môže vychutnať virtuálnu prechádzku uličkami Rimavskej Soboty v druhej polovici 18. storočia. Môže obdivovať jednotlivé domy mešťanov a pôvodný gotický kostol sv. Jána Krstiteľa na súčasnom Hlavnom námestí, ako aj jednoduchšie príbytky sedliakov v bočných uličkách. Tiež môže spoznávať historickú krajinu v okolí mesta. Pomocou QR kódov sú prezentované 3D modely niektorých vystavených zbierkových predmetov (komorová kachlica, turecká píšťala, prsteň mäsiarskeho cechu a paloš mesta Rimavská Sobota), ktorými môže návštevník ľubovoľne otáčať a prezerať z rôznych uhlov a pohľadov.

PREDMET MESIACA

Knižné kovania zo zaniknutého kláštora Pavlínov v Slavci – Gombaseku

V roku 2018 počas medzinárodného archeologického výskumu na zaniknutom kláštore Pavlínov pri obci Slavec, v miestnej časti Gombasek boli objavené súčasti knižného kovania z obalu neskorostredovekého kódexu - rukopisu. Nálezy knižných kovaní nepatria k najbežnejším nálezom objavených počas archeologických výskumov. Najčastejšie sa knižné kovania objavujú predovšetkým počas archeologických výskumov zaniknutých kláštorných objektov a na hradoch.

Počas archeologického výskumu bolo objavených šesť bronzových nárožných kovaní z predného a zadného obalu neskorostredovekého kódexu. Kovania sú štvorcovitého tvaru, v centrálnej časti je vystupujúca puklička, okolo ktorej sú kruhovite usporiadané vpichy. Nárožné kovania sú unikátne zachované. Zachovali sa totiž aj s fragmentmi drevenej knižnej dosky, ktorá bola potiahnutá kožou a tvorila obal kódexu. Kovania boli ku knižnej doske pripevnené bronzovými nitmi.

Nárožné kovania sú umiestňované v rohoch knižnej dosky, z dôvodu ochrany knižnej väzby pred mechanickým poškodením. V neskorom stredoveku a v období renesancie boli kovania najčastejšie opatrené vystupujúcimi pukličkami, ktorých úlohou bolo väzbu knihy pri ležatom uložení vyvyšovať, a chrániť ju tak pred mechanickým poškodením, ako aj pred prípadnou vlhkosťou. Objavené nárožné kovania pochádzajú z obdobia 15. až 16. storočia.

Počas archeologického výskumu bola objavená aj háčiková spona s prierezovou záchytkou. Chrbát spony je zdobený plasticky vystupujúcim nápisom v gotickej minuskule „maria“. Spona pochádza z neskorogotického obdobia.

Spony na historických knihách boli dôležitým a praktickým prvkom v knižnej väzbe. Masívne tvary knižných blokov museli byť stále stlačené, aby sa knižné dosky pod tlakom listov samočinne neroztvárali. Zároveň chránili knihu pred poškodením z vplyvov ovzdušia (vlhkosť, prach), ako aj pred biologickým poškodením (hmyz, plesň).

Stála vlastivedná expozícia

Expozícia prezentuje prírodné a kultúrne dedičstvo regiónu Gemer-Malohont. Vystavené sú predmety z oblasti paleontológie, geológie, zoológie, archeológie, histórie, etnografie a výtvarného umenia – napr. nálezy kostí mastodonta, tapíra či nosorožca z paleontologickej lokality Kostná dolina pri obci Hajnáčka, pestrá kolekcia dermoplastických preparátov živočíchov, vzácne archeologické nálezy zo Včelínec, Hodejova, Tornale i samotnej Rimavskej Soboty, zbierky dokumentujúce obdobie tureckých vpádov a stavovských povstaní, predmety cechovej a kameninovej výroby, historický a ľudový nábytok, ľudový odev a textil, výrobky remeselníkov (hrnčiari, brdári, rezbári...) či umelecké diela zachytávajúce významné osobnosti a miesta Uhorska a regiónu Gemer-Malohont. Vzácnosťou je múmia egyptskej ženy z obdobia 1087 – 664 pred Kristom a vajce najväčšieho nelietajúceho vtáka žijúceho na Madagaskare v urona obrieho. Prostredníctvom zvukového panelu si vypočujete žaby, cicavce a najrôznejšie druhy vtákov.

Protifašistický odboj a SNP v Gemeri-Malohonte

Expozícia ponúka komplexný pohľad na problematiku protifašistického odboja a Slovenského národného povstania v regióne. Pozostáva z deviatich častí, ktoré postupne opisujú udalosti v regióne od roku 1938 do roku 1945. Jej súčasťou sú prvky obsahujúce trojrozmerné exponáty, dobovú tlač a súčasti výzbroje a výstroja armád operujúcich počas 2. svetovej vojny v regióne. Súčasťou expozície je obrazovka, na ktorej sa premietajú záznamy rozhovorov s pamätníkmi z Gemera-Malohontu.

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!

OZNAM!

Prehliadky a podujatia Gemersko-malohontského múzea sú umožnené len **kompletne zaočkovaným osobám.**

Vstup do múzea je povolený len s použitím respirátora. Pri vstupe je potrebné si dezinfikovať ruky pripraveným dezinfekčným prostriedkom. Návštevníci musia dodržiavať sociálny odstup z metre.

